

Sygn. akt II Ka 119/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący : SSO Marek Kordowiecki

Sędziowie : SSO Waldemar Cytrowski

SSO Agata Wilczewska - spr.

Protokolant : st. sekr. sąd. Arleta Wiśniewska

przy udziale Jacka Górskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2014r.

sprawy **D. P. i W. L.**

oskarżonych z art.286§1k.k. i innych

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców obu oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 27 stycznia 2014r. sygn. akt II K 166/11

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjmuje, iż czwarty czyn, popełniony 10.11.08r., w ciągu przypisanym oskarżonej D. P. w punkcie II, wyczerpuje znamiona przestępstwa z art.13§1k.k. w zw. z art.286§1k.k. w zw. z art.297§1k.k. w zw. z art.11§2k.k.

II. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części.

III. Zwalnia oskarżone w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w tym od opłat za to postępowanie.

Agata Wilczewska Marek Kordowiecki Waldemar Cytrowski

Sygn. akt II Ka 119/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w Koninie, sygn. akt II K 166/11 uznał D. P. za winną ciągu dwóch przestępstw z art. 286 § 1 k.k. popełnionych w ten sposób, że:

- w dniu 8 września 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z W. L., poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku co do zamiaru i możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 10.220,45 zł (...) Bank (...) S.A. w ten sposób, że przedkładając zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 10.220,45 zł, a następnie uzyskane pieniądze przekazała W. L., czym działała na szkodę (...) Bank (...) S.A.;

- w dniu 10 września 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z W. L., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 13.000 zł (...) w ten sposób, że przedkładając pracownikowi banku umowę o pracę w firmie (...), zawarła umowę pożyczki konsumpcyjnej nr (...) na kwotę 10.000 zł oraz umowę o preferencyjną linię pożyczkową – L. nr (...) z limitem 3.000 zł, a następnie uzyskane pieniądze przekazała W. L., czym działała na szkodę (...) im. F. S. (1)

i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz na podstawie art. 33 § 1 – 3 k.k. wymierzył oskarżonej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 60 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Sąd Rejonowy w Koninie uznał oskarżoną D. P. za winną także ciągu czterech przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionych w ten sposób, że:

- w dniu 6 października 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z W. L., poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku co do zamiaru i możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 10.220,45 zł (...) S.A. w ten sposób, że przedkładając pracownikowi banku nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) na kwotę 3.350 zł, a następnie uzyskaną kartę przekazała W. L., która wykorzystała przyznany limit kredytowy nie mając zamiaru jego spłacenia, czym działała na szkodę (...) S.A. w W.;
- w dniu 8 października 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z W. L., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 19.913,40 zł Bank (...) w ten sposób, że przedkładając pracownikowi banku nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 19.913,40 zł, a następnie uzyskane pieniądze przekazała W. L., czym działała na szkodę Banku (...) II Oddział w K.;
- w dniu 15 października 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z W. L., poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku co do zamiaru i możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.200 zł Bank (...) w ten sposób, że przedkładając nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę o kartę kredytową (...) z limitem 2.200 zł, a następnie uzyskaną kartę przekazała W. L., która wykorzystała przyznany limit nie mając zamiaru jego spłacenia, czym działała na szkodę Banku (...) S.A. w W.;
- w dniu 10 listopada 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z W. L., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, usiłowała doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 9.100 zł Bank (...) w ten sposób, że złożyła wniosek o udzielenie kredytu do którego dołączyła nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), jednak do zawarcia umowy nie doszło czym działała na szkodę Banku (...) II Oddział w K.

i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz na podstawie art. 33 § 1 – 3 k.k. wymierzył oskarżonej karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 80 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. i art. 91 § 2 k.k. Sąd połączył oskarżonej D. P. orzeczone w pkt. I i II wyroku, kary pozbawienia wolności i grzywny i wymierzył oskarżonej karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 100 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

W oparciu o art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. Sąd zawiesił warunkowo wykonanie orzeczonej wobec D. P. w pkt. III wyroku kary łącznej pozbawienia wolności na okres próby lat 4.

Tym samym wyrokiem Sąd Rejonowy w Koninie oskarżoną W. L. uznał za winną ciągu 7 przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. art. 297 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionych w ten sposób, że:

- w dniu 8 września 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. P. nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 10.220,45 zł (...) Bank (...) S.A. w ten sposób, że D. P. przedkładając pracownikowi banku nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 10.220,45 zł, a następnie uzyskane pieniądze przekazała W. L., czym działała na szkodę (...) Bank (...) S.A.;
- w dniu 10 września 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. P., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 13.000 zł (...) w ten sposób, że D. P., przedkładając pracownikowi banku nierzetelną umowę o pracę w firmie (...), zawarła umowę pożyczki konsumpcyjnej nr (...) na kwotę 10.000 zł oraz umowę o preferencyjną linię pożyczkową – L. nr (...) z limitem 3.000 zł, a następnie uzyskane pieniądze przekazała W. L., czym działała na szkodę (...) im. F. S. (2);
- w dniu 1 października 2008 r. w K. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wspólnie i w porozumieniu z J. M. zd. G. nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 13.000 zł (...) w ten sposób, że w celu uzyskania pożyczki potwierdziła nieprawdę pracownikowi (...) (...) w K. zatrudnienie J. M. w firmie (...), co było warunkiem niezbędnym dla zawarcia przez J. M. umowy pożyczki konsumpcyjnej nr (...) na kwotę 10.000 zł oraz umowy o preferencyjną linię pożyczkową – L. nr (...) z limitem 3.000 zł czym działała na szkodę (...) im. F. S. (2);
- w dniu 6 października 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. P., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 10.220,45 zł (...) Bank S.A. w ten sposób, że D. P. przedkładając pracownikowi banku nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) na kwotę 3.350 zł, a następnie uzyskaną kartę przekazała W. L., która wykorzystywała przyznany limit kredytowy nie mając zamiaru jego spłacenia, czym działała na szkodę (...) Bank S.A. w W.;
- w dniu 8 października 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. P., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 19.913,40 zł Bank (...) w ten sposób, że D. P. przedkładając pracownikowi banku zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 19.913,40 zł, a następnie uzyskane pieniądze przekazała W. L., czym działała na szkodę Banku (...) II Oddział w K.;
- w dniu 15 października 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. P. nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, poprzez wprowadzenie w błąd pracownika banku, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.200 zł Bank (...) w ten sposób, że D. P. przedkładając pracownikowi banku nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), zawarła umowę o kartę kredytową (...) z limitem 2.200 zł, a następnie uzyskaną kartę przekazała W. L., która wykorzystywała przyznany limit nie mając zamiaru jego spłacenia, czym działała na szkodę Banku (...) S.A. w W.;
- w dniu 10 listopada 2008 r. w K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z D. P., nie mając zamiaru ani możliwości spłaty, usiłowała doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 9.100 zł Bank (...) w ten sposób, że D. P. złożyła wniosek o udzielenie kredytu do którego dołączyła nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...), jednak do zawarcia umowy nie doszło czym działała na szkodę Banku (...) II Oddział w K.

i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz na podstawie art. 33 § 1 – 3 k.k. wymierzył oskarżonej karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 120 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł.

W oparciu o art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. Sąd zawiesił warunkowo wykonanie orzeczonej wobec W. L. w pkt. V wyroku kary pozbawienia wolności na okres próby lat 4.

Nadto, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych Sąd zwolnił oskarżone od obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w tym opłaty.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonej D. P. oraz obrońca oskarżonej W. L..

Obrońca oskarżonej D. P., na podstawie art. 425 § 1 k.p.k., art. 444 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt. 3 k.p.k., zaskarżył wyrok w części – co do pkt. I, II, III i IV – zarzucając orzeczeniu błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które mogły mieć wpływ na jego treść i polegające na tym, że Sąd I instancji dowolnie ustalił, iż oskarżona biorąc pożyczki w bankach działała z zamiarem bezpośrednim w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadzając w błąd wymienione w akcie oskarżenia banki tj. Sąd dowolnie ustalił, iż zawarta przez oskarżoną D. P. umowa o pracę z dnia 5 września 2009 r. z firmą (...) miała charakter fikcyjny, podczas gdy z wyjaśnień D. P. wynika, iż w okresie zaciągania kredytów była ona przekonana, że umowa ma charakter realny, o czym świadczy fakt, że oskarżona w ramach zatrudnienia została zgłoszona do ubezpieczenia ZUS oraz została wpłacona zaliczka na poczet podatku dochodowego z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz że oskarżona zaciągając kredyty w dobrej wierze będąc przekonana, iż to W. L. spłaci wszystkie kredyty zgodnie z umową o przejęciu długu z dnia 5 września 2009 r. co wyklucza zamiar bezpośredni wprowadzenia banków w błąd w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Stawiając te zarzuty, na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k., obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części zaskarżonej i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonej W. L., na podstawie art. 444 k.p.k. i art. 425 § 1 i 2 k.p.k., zaskarżył wyrok w części tj. co do kary, zarzucając mu rażąco niewspółmierność kary w postaci orzeczonej kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat oraz kary grzywny w wymiarze 120 stawek dziennych określając wysokość stawki na kwotę 10 zł – w sytuacji, gdy zachodzą przesłanki do wymierzenia kary w dolnej granicy zagrożenia ustawowego. Podnosząc ten zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary w najniższej granicy przewidzianej przez ustawę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zarzuty podniesione w obu apelacjach okazały się bezzasadne, jednakże zachodziła konieczność wydania wyroku o charakterze reformatorycznym.

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że zarzuty błędów w ustaleniu stanu faktycznego podniesione w apelacji obrońcy oskarżonej D. P. nie zasługują na uwzględnienie. Generalnie, oceniając zasadność tego zarzutu podkreślić należy, że jest on słuszny tylko wówczas, gdy zostanie wykazane, że zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania, nie może on jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego (wyr. SN z 24.03.1975 r., II KR 355/74, OSNPG 9/1995, poz. 84). Oznacza to, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji mogłyby być skutecznie zakwestionowane tylko wtedy, gdyby w procedurze dochodzenia do nich Sąd przeprowadziły w niepełnym zakresie postępowanie dowodowe, bądź też uchybiłyby dyrektywom określonym w art. 7 k.p.k. poprzez błąd w logicznym

rozumowaniu, pominięcie istotnych w sprawie dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonującym, bezpodstawne pominięcie niektórych twierdzeń dowodowych czy oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych.

Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie rozpoznawcze w pełni poprawnie, rzeczowo wykorzystując w toku rozprawy głównej możliwości dowodowej weryfikacji twierdzeń aktu oskarżenia oraz samych oskarżonych, w granicach niezbędnych dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia kwestii sprawstwa, winy i prawnej odpowiedzialności zarówno D. P. jak i W. L.. Podał wszechstronnej i logicznej analizie zgromadzone dowody w postaci wyjaśnień oskarżonych, zeznań przesłuchanych w sprawie świadków oraz zgromadzonych w sprawie dokumentów, przy czym uczynił to w sposób w pełni przekonujący oraz zgodny ze wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego, przedstawiając jednocześnie na jakich przesłankach faktycznych i prawnych oparł swoje przekonanie odnośnie wiarygodności tych dowodów, na podstawie których poczynił ustalenia faktyczne i dlatego nie dał wiary pozostałym dowodom. Wnioski ocenne Sądu I instancji wyprowadzone zostały z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas przewodu sądowego (art. 410 k.p.k.), zgodnie z dyrektywami prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.) i bezstronności (art. 4 k.p.k.), a tym samym nie wykraczają one poza granice ocen określonych dyspozycją art. 7 k.p.k. i pozostają pod jego ochroną.

Fakt, że Sąd Rejonowy nie podzielił odmiennego stanowiska obrony w kwestii oceny dowodów nie przesądza o naruszeniu reguł sformułowanych w art. 7 k.p.k. Zdaniem Sądu Okręgowego, skarżący nie wykazali istnienia konkretnych uchybień, które mogły zakłócić proces prawidłowego ustalania stanu faktycznego, jak również wad w ocenie konkretnych dowodów, które powodowały przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów.

W szczególności Sąd odwoławczy podzielił w całości rozważania Sądu I instancji w zakresie wypełnienia przez oskarżoną D. P. znamion strony przedmiotowej oraz podmiotowej przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. Wyjaśnienia przez nią złożone jednoznacznie wskazują bowiem, że żadnego z zaciągniętych kredytów nie miała zamiaru spłacać, od początku zakładając, iż będzie tego dokonywała oskarżona W. L.. D. P. nie powiadomiła banków o tej okoliczności, które posiadając tą informację niewątpliwie nie uwzględniłyby wniosków oskarżonej o udzielenie zarówno kredytów jak i pożyczek. O braku zamiaru spłaty w/w zobowiązań świadczy również brak spłaty choćby poszczególnych rat należności czy też wystąpienie na drogę postępowania cywilnego przeciwko oskarżonej W. L. o zapłatę kwoty stanowiącej równowartość zaciągniętych w bankach zobowiązań. Na skutek uwzględnienia wniosków oskarżonej i wypłaty przyznanych kwot, doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem banków z uwagi na brak spłaty wymagalnych należności. Należy przy tym zauważyć, iż działanie oskarżonej D. P. miało na celu osiągnięcie korzyści majątkowej, która zgodnie z art. 115 § 4 k.k. może być korzyścią zarówno dla siebie jak i dla kogo innego. Wyjaśnienia D. P., nie pozostawiają wątpliwości, że w całości otrzymane kwoty z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek przeznaczone były dla W. L. i jej przekazane. Oskarżona D. P. wypełniła również stronę podmiotową przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. Wskazują na to nie tylko w/w okoliczności, w szczególności zaciąganie zobowiązań bez zamiaru ich spłaty lecz również podpisywanie umów, których jednym z postanowień było oświadczenie o osobistym spłacaniu poszczególnych rat kredytów i pożyczek. Mając świadomość, iż z postanowień tych się nie wywiąże, wiedziała również, że dojdzie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Twierdzenie to jest tym bardziej uzasadnione z uwagi na fakt, że oskarżona rozmawiała z W. L. na temat jej małej zdolności kredytowej. To przecież ta okoliczność spowodowała zaciąganie zobowiązań przez D. P., a nie przez drugą z oskarżonych. Nie należy także pomijać tego, że w momencie podpisywania umów o kredyt i pożyczkę z 8 i 10 września 2008 r. oskarżona nie dysponowała żadnymi środkami finansowymi, nie otrzymała również wówczas jeszcze wynagrodzenia od W. L.. Znamienne są również te wyjaśnienia oskarżonej D. P., w których wskazała, że u L. miałam pracować w biurze tj. odbierać telefony i zlecenia. To wszystko zaczęło się przedłużać. Ja zaczęłam szukać pracy gdzie indziej. Składałam podania w innych firmach ponieważ L. obiecała, że będzie spłacać kredyt” (k. 395). Powyższe jednoznacznie wskazuje, iż oskarżona zdawała sobie sprawę z fikcyjności wykonywanej pracy oraz zatrudnienia u W. L., a pomimo tego występowała z wnioskami o kolejne kredyty i pożyczki. Co prawda rację ma skarżący, iż D. P. w trakcie składania wyjaśnień nie stwierdziła, iż praca wykonywana u W. L. była „pracą na niby”, jednakże wniosek taki można wyprowadzić także z wyżej przywołanego fragmentu jej relacji. Już bowiem podczas ich pierwszego spotkania, jeszcze przed podpisaniem umowy o pracę w dniu 5 września 2008 r., została poinformowana przez W. L., że ta „planuje założyć firmę budowlaną – przygotowanie gruntów pod

nieruchomości – i na rozwój tej firmy potrzebuje pieniądze z kredytu (...) Ona nie mogła dostać kredytu, ponieważ się jeszcze uczyła i nie pracowała. Powiedziała, że ja mogę dostać kredyt mimo, że aktualnie nie pracuję, bo mam długi staż pracy” (k. 394). Z tego też powodu nie mógł zostać uznany za zasadne zarzut skarżącego podnoszącego, że Sąd dowolnie ustalił fikcyjny charakter wykonywanej przez D. P. pracy. Błędnie również obrońca oskarżonej określa skutki rzekomej dobrej wiary oskarżonej. Wskazać bowiem należy, że owa dobra wiara była nakierowana wyłącznie na osiągnięcie korzyści majątkowych dla W. L.. Natomiast w stosunku do instytucji finansowych prowadziła do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem. Decyzja o udzieleniu poszczególnych kredytów i pożyczek, ich wysokości i warunkach spłaty wyznaczana była bowiem w oparciu o zdolność kredytową D. P. a nie W. L.. Już tylko na marginesie ponownie wskazać należy, że ta zdolność była bardzo niska, a w konsekwencji zaciągania kolejnych zobowiązań oskarżona straciła ją zupełnie. Słusznych ustaleń Sądu nie zmienia także okoliczność, iż oskarżona została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego. Jest ona obojętna z punktu widzenia określania znamion przestępstwa oszustwa, a konkretne zachowania oskarżonej wskazują iż działała ona ze świadomością fikcyjności wykonywanej pracy.

W ocenie Sądu odwoławczego – w odniesieniu do drugiego z przypisanych D. P. ciągów przestępstw – spełnione zostały również znamiona występku z art. 297 § 1 k.k. Jest to przestępstwo o charakterze formalnym (bezsuktywnym), a zachowanie się sprawcy może przybierać różne formy wymienione w tym przepisie i polegać na przedkładaniu podrobionych dokumentów, przedkładaniu dokumentów przerobionych, przedkładaniu dokumentów poświadczających nieprawdę, przedkładaniu dokumentów nierzetelnych, przedkładaniu nierzetelnych pisemnych oświadczeń dotyczących okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionych w art. 297 k.k. form wsparcia finansowego, elektronicznego instrumentu płatniczego lub zamówienia publicznego. Nierzetelne oświadczenia, to takie, które zawierają informacje nieprawdziwe albo przemilczenia mające adresatowi sugerować stan rzeczy inny niż rzeczywisty. Warunkiem penalizacji jest, aby oświadczenia te były złożone w formie pisemnej. Wskazać więc należy, iż wypełniając wnioski o przyznanie kredytów i pożyczek oraz przedkładając zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach oskarżona D. P. nie informowała banku o obciążających ją zobowiązaniach finansowych wynikających z umów podpisanych w dniu 8 i 10 września 2008 r. Przemilczała również okoliczność, iż miała świadomość fikcyjności wykonywanej pracy oraz faktu poszukiwania innego zatrudnienia. Dokumenty powyższe dotyczyły okoliczności istotnych dla uzyskania kredytów i pożyczek, albowiem stanowiły podstawę oceny zdolności kredytowej oskarżonej. Gdyby dokumenty te zawierały zgodne z prawdą informacje D. P. nie otrzymałaby pieniędzy albowiem nie miała zdolności kredytowej. Oceny powyżej nie zmienia okoliczność zobowiązania się W. L. do spłaty kredytów zaciągniętych przez D. P.. Pozostaje bowiem to obojętne dla określania znamion zarówno strony przedmiotowej i podmiotowej przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. Zobowiązanie się do spłaty zobowiązań innej osoby nie pozbawia bowiem podstaw słusznych ustaleń Sądu Rejonowego, iż oskarżona D. P. w celu uzyskania korzyści majątkowej od banku w postaci kredytów i pożyczek przedłożyła nierzetelne zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...).

W uzasadnieniu apelacji obrońcy D. P. sformułowany został również zarzut dopuszczenia się przez Sąd Rejonowy obrazy art. 393 § 3 k.p.k. w zw. z art. 174 k.k. z uwagi na oparcie poczynionych ustaleń faktycznych na oświadczeniu oskarżonej znajdującym się na karcie 60 i 61 akt sprawy, a które zostało złożone dla celów zainicjowania postępowania karnego przeciwko W. L.. Zarzutowi temu nie można odmówić słuszności. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem nie wolno odczytać protokołu z zeznań w charakterze świadka, nawet gdy oskarżony o to wnosi (uchwałą SN z 08.05.1995 r., I KZP 37/94, OSNKW 1995, nr 3-4, poz. 15) ani dokumentów wówczas sporządzonych przez niego w związku z tym przesłuchaniem (wyr. SN z 31.10.1978 r., II KR 220/78, OSNPG 1979, nr 6, poz. 82), co dotyczy także osoby, która w tym samym postępowaniu dotyczącym tego samego przedmiotu procesu karnego stała się następnie oskarżoną (wyr. SN z 14.10.1970 r., IV KR 177/70, OSNKW 1971, nr 1, poz. 11) nawet na jej wniosek. Dokument ten nie powinien więc stanowić podstawy czynienia ustaleń faktycznych. Wbrew twierdzeniom skarżącego, uchybienie to nie miało jednak wpływu na treść orzeczenia. W ocenie Sądu Okręgowego wyjaśnienia oskarżonej, w zakresie powyżej przywołanym w niniejszym uzasadnieniu, złożone w toku postępowania przygotowawczego, a także treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, wskazują bowiem, iż wypełnione zostały przez nią wszystkie znamiona zarówno przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. jak i z art. 297 § 1 k.k.

Odnosząc się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary orzeczonej wobec oskarżonej W. L., należy podkreślić, że jest to zarzut z kategorii ocen, który można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy. Nie można mówić o rażącej niewspółmierności kary wówczas, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego, będącego zasadą sądowego wymiaru kary, nie zostały przekroczone. Rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt. 4 k.p.k., zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Zmiana wysokości orzeczonej kary mogłaby w postępowaniu odwoławczym nastąpić jedynie wtedy, gdyby kara ta jawiła się jako "rażąco niewspółmierna". Owa niewspółmierność w ustawie została poprzedzona określeniem "rażąca", co wyraźnie zaostrza kryterium zmiany wyroku z powodu czwartej podstawy odwoławczej. Określenie "rażąca" należy bowiem odczytywać dosłownie i jednoznacznie jako cechę kary, która istotnie przez swą niewspółmierność razi (jest jaskrawa). Nawet gdyby orzeczonej karze jawiła się sądowi odwoławczemu jako niewspółmierna, więc w badanym przypadku jako zbyt surowa, nie może to spowodować obniżenia kary, gdy ta niewspółmierność nie ma charakteru rażącego.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, mając przy tym na uwadze ustawowe zagrożenie karą za przypisane W. L. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k., którą dodatkowo Sąd mógł wymierzyć w wysokości do górnej granicy zagrożenia ustawowego zwiększonego o połowę z uwagi na uznanie iż stanowiły one ciąg przestępstw (art. 91 § 1 k.k.), przyjmując należało, że wymierzona kara 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, przy orzeczonej niewysokiej karze grzywny, nie cechuje się surowością w rozumieniu przepisu art. 438 pkt. 4 k.p.k. Sąd Rejonowy wymienił i opisał jakie okoliczności miały wpływ na jej wymiar, w szczególności trafnie ocenił społeczną szkodliwość czynów oskarżonej, jej zawinienie, a także należycie uwzględnił pozostałe okoliczności, które winny mieć wpływ na określenie wysokości kary. Stawiane przez skarżącego, niejako przy okazji zarzut opartego o art. 438 pkt. 4 k.p.k., zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych należało uznać jedynie za polemikę z słusznymi ustaleniami Sądu. Nie zostały one bowiem poparte jakąkolwiek argumentacją, sprowadzając się jedynie do kwestionowania okoliczności, które mogłyby wpłynąć na odmienną ocenę okoliczności mających wpływ na wymiar kary.

Również kary wymierzone oskarżonej D. P. jawą się jako sprawiedliwe i zgodne z wszystkimi dyrektywami wymiaru kary.

Wprawdzie zarzuty i wywody obu apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie, to jednak kompleksowa kontrola zaskarżonego orzeczenia, jak to na wstępie zasygnalizowano, doprowadziła do zmiany wyroku Sądu Rejonowego na korzyść oskarżonej D. P.. Poczynione bowiem przez Sąd ustalenia faktyczne jak i sposób opisanie czynu czwartego z drugiego z przypisanych oskarżonej ciągów przestępstw, wskazuje iż winien on być zakwalifikowany z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Ujawnione uchybienie Sądu miało niewątpliwie charakter omyłki, gdyż czyn ten popełniony wspólnie i w porozumieniu z W. L., drugiej z oskarżonych został zakwalifikowany już w sposób prawidłowy.

Nie podzielając zarzutów zawartych w apelacjach ani nie znajdując żadnych innych uchybień, które powodowałyby konieczność dalszej zmiany czy też uchylenia zaskarżonego wyroku, a branych pod uwagę z urzędu, Sąd odwoławczy, na podstawie art. 437§1i2k.p.k., orzekł jak w wyroku.

Mając na uwadze trudną sytuację osobistą i majątkową oskarżonych Sąd, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. zwolnił je z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając iż uiszczenie tych kosztów byłoby dla nich zbyt uciążliwe.

Agata Wilczewska Marek Kordowiecki Waldemar Cytrowski